

Ringmärkningsverksamheten vid Hammarö fågelstation 2004

Björn Ehrenroth

Hammarö fågelstation (59.15N/13.31E) var 2004 bemannad med ringmärkare 126 dagar, därav 119 dagar med fångst minst 4 timmar per dag. Vårmärkning bedrevs, med vissa avbrott, 33 dagar perioden 22/4-2/6. Efter fyra märkdagar 19-24/7 och ett längre uppehåll inleddes höstmärkningen 10 augusti. Resten av månaden var stationen bemannad drygt halva tiden. Perioden 1/9-10/11 skedde daglig fångst.

Totalt märktes 9 356 fåglar av 70 arter. Av de märkta fåglarna var 19,1% kungsfåglar och 29,2% mesar. Inga nya märkarter togs – listan innehåller även i år 151 arter.

Dagsfångster med minst 100 märkta fåglar noterades 29 dagar, därav 7 dagar med över 200 ex., 4 dagar med över 300 ex. och 2 dagar med över 400 ex. De två bästa dagarna märktes 478 ex. av 19 arter (8/10) och 475 ex. av 22 arter (23/9). Under året var oktober den kvantitativt bästa månaden men september kom inte långt efter.

Sammanlagt 17 arter märktes i antal över 100 ex.: kungsfågel (1 789), stjärtmes (1 244), rödhake (828), lövsångare (727), grönsiska (672), blåmes (649), talgoxe (369), talltita (238), gärdsmyg (230),

Tabell 1. Fördelning av bemanningsdagar för märkning, nättimmar (avrundat till närmaste 10-tal) samt ringmärkta fåglar under olika månader 2004 vid Hammarö fågelstation.

Number of ringing days, net hours and birds ringed in different months in 2004 at Hammarö Bird Observatory.

Månad	Feb.- April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Totalt
Antal dagar	14	23	2	4	12	30	31	10	126
Antal nättim.	740	3510	290	260	1170	7230	7020	1730	21950
Antal fåglar	192	585	44	192	662	3625	3846	210	9356

svartmes (215), domherre (205), gransångare (188), trädkrypare (187), bergfink (153), rödstjärt (140), trädpiplärka (127) och trädgårdssångare (104).

Följande personer arbetade som ringmärkare en, två eller flera dagar: Klas Dahlgren, Björn Ehrenroth, Michael Fasth, Per Gustafsson, Roger Jonasson, Sven Larsson, Charlotte Glusli Levin, Dan Mangsbo, Berne Martinsson, Anders Melin, Börje Monsén, Bimbi Ollberg, Anders Olovsson, Michal Polakowski och Jan Rees. Som assistenter har följande personer arbetat: Björn Bergenholtz, Monika Broniszewska, Yngve Dahlgren, Björn Martinsson och Anna Plowucha. Flera av märkarna har ibland även arbetat som assistenter. Höstens långliggare var det polska teamet Michal, Monika och Anna, som utförde ett mycket energiskt arbete perioden 2/9-14/10.

Även andra medlemmar i KOF har deltagit i olika praktiska arbeten, särskilt i samband med Fågelstationens Dag. Alla tackas för en bra fågelsäsong vid udden.

Guidning och övrig information

Under våren guidades cirka 170 personer (9 grupper) perioden 24 april-28 maj. Höstens guidningar genomfördes 4 september-29 oktober, då sammanlagt cirka 420 personer (25 grupper) informerades om ringmärkning och flyttfåglar. På Fågelstationens Dag 26 september kom 550 personer. Fångsten denna dag var bra och 225 fåglar av 22 arter märktes.

Totalt under året kom cirka 1 140 personer till de organiserade guidningarna. Därutöver skedde en hel del spontan-

guidningar, när intresserade besökare dök upp.

Liksom tidigare har stationens arbete uppmärksammats i regionala media.

Fångstmetoder och märkplatser

Nätfångst bedrevs vid de fasta nätplatserna kring Spången samt framför och väster om Fyren. Polska teamet provade även med några nät inne på Fyrholmen. Under senvintern-våren fångades även fåglar vid stationens matningsplats. Avsaknaden av en bra vassnätplats (på grund av förra höstens vassbrand) innebar att fångsten av vissa arter, särskilt rörsångare, försämrades betydligt. Dock prövades nya vassplatser väster om spången i september-oktober.

Värmärkningen

I slutet av april märktes 139 fåglar under 8 dagar, vilket ger en medelfångst på 17,4 fåglar/dag, ett ganska magert resultat. Fångsten under 23 dagar i maj resulterade i 585 märkta fåglar, vilket innebär en medelfångst på 25,4 fåglar/dag. Detta är något bättre än vad som är normalt i maj.

De sex vanligaste märkarternas perioden april-början av juni var lövsångare (204), bergfink (107), bofink (63), grönsiska (62), trädgårdssångare (49) och rödstjärt (40). Vårfångsten av rödstjärt var anmärkningsvärt hög. Bästa dagen var 23/5, då 12 rödstjärter märktes. Några ovanliga fåglar i näten var lärkfalk (1), blåhake (3), rosenfink (2) och ortolansparv (1).

Höstmärkningen

Fyra fångstdagar i andra hälften av juli gav i genomsnitt 48 märkta fåglar per dag, med lövsångare som dominerande art (medel 28,3 ex./dag). Tidigare års erfarenheter visar, att området i juli besöks av rätt många kringdragande, mindre tättingar, huvudsakligen ungfåglar. Ofta har fångsten varit bäst i samband med högtrycksväder och värmeböljor. Med daglig fångst denna månad borde minst 1 000 fåglar kunna märkas.

De tolv fångstdagarna i augusti resulterade i ett snitt på 55,2 märkta fåglar per dag. Av lövsångare märktes i medeltal 22,3 ex./dag, vilket är något fler än de båda föregående åren. Två arter som brukar märkas i litet antal är göktyta och gulärta. Denna månad fångades sammanlagt 6 göktytor fyra olika dagar samt 9 gulärter 23/8.

Medelfångsten per dag i september var 121 fåglar och i oktober 124. Kungsfågeln uppgång fortsatte och arten var ett vanligt inslag i näten från början av september till slutet av oktober, med mediandatum 4/10. Bästa fångstdagen var 8/10 med 142 ex. Så sent som 23/10 märktes 119 ex. Även gärdsmynen uppträdde talrikare jämfört med föregående höst. Rödhaken uppvisade en god höstsäsong; bästa dagsresultatet var 78 märkta 8/10.

Höstens stora överraskning svarade dubbeltrasten för. Normalt märks endast ett fåtal individer, vissa höstar ingen alls. Nu märktes 55 ex. 30/9-15/10, därav hela 17 ex. 13/10. Rekordmängder med blåbär i området var troligen en viktig orsak till den anmärkningsvärda fångsten.

En annan rekordnotering svarade gransångaren för - detta redovisas i en särskild artikel. Ett par sena fynd av tropikflyttare var en lövsångare 5/10 och en törnskata 10/10.

Ovanliga märkarter, utöver vissa invasionsarter, var: lärkfalk (1), morkulla (3), nattskärta (1), blåhake (2), kungsfågelsångare (1), varfågel (1), rosenfink (1) och videsparv (1).

Invasionsfåglar

Höstens uppträdande av ugglor var tämligen stillsamt. Sparvuggla noterades 17 dagar 6/9-30/10 och 27 ex. märktes. Högsta antalet märkta på ett dygn var 5 ex. 1/10. Årets enda pärluggla ringmärktes 1/10.

Gråspett observerades 7 dagar 26/9-27/10. Tre fåglar märktes, därav två 1/10. Spillkråka uppvisade vandringsoro, främst i september. Av 16 märkta togs 13 denna månad, en i slutet av augusti och två i oktober. Endast ett mindre antal flyttande större hackspettar besökte området - 8 märktes i oktober och 2 i november. Vitryggig hackspett upptäcktes 3/9 och sågs sedan 11/9 och 16/9 (samma individ?). Även denna höst noterades jämförelsevis många mindre hackspettar. Arten registrerades 28 dagar 27/8-7/11 och 10 ex märktes. För tretåig hackspett var det något av en toppsäsong. Perioden 12/9-7/11 sågs arten 18 dagar. Summan 6 märkta är tangerat årsbästa, den förra noteringen gjordes 1993.

Sidensvansar observerades nästan dagligen 1/10-9/11. Minst 500 ex. besökte området 15/10 och cirka 400 ex. 18/10. 26/10 inräknades 200 sträckande fåglar.

Totalt bör minst ett par tusen sidensvansar ha passerat udden. Summan 65 märkta (11/10-6/11) innebär nytt årsrekord för arten.

Stjärtmesar invaderade återigen i stora mängder. Merparten av de fångade fåglarna, 78%, togs i oktober och mediandatum för passagen var 11/10. Samma dag noterades högsta dagssumman för märkta stjärtmesar -5tr 124 ex. Fem fåglar märkta vid Hangö i sydvästra Finland, 2 ex. 15/10 och 3 ex. 22/10, kontrollerades 1/11 vid Hammarö. De snabbaste fåglarna hade färdats i snitt drygt 5 mil per dag. En individ märkt 28/9 på Hammarö kontrollerades 14 dagar senare vid Bömyra, Rogaland, Norge, 45 mil västerut.

Talltitor och svartmesar uppträdde i måttligt antal, med en svag topp i slutet av september. De tre bästa märkdagarna för talltita var 23/9 (35), 28/9 (29) och 30/9 (25). Två goda svartmesdagar var 23/9 (33) och 25/9 (20). Enstaka lappmesar märktes 18/10 och 1/11. En blekt färgad, lappmeslik fågel (östlig ras?) märktes 26/10. Denna livligt diskuterade individ, som hittades död 27/10, finns förvarad på Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm.

Blåmesar visade sig i förhållandevis stort antal, med en markant topp i slutet av september och en mindre topp en bit in i oktober. Mediandatum för passagen var 25/9 och den bästa fångstdagen 23/9 (126 märkta). Talgoxens flyttningsupp-trädande var normalt med en topp 6-10/10, då 45% av höstsäsongens individer märktes. Bästa fångstdagen, 8/10, märktes 58 talgoxar.

Av 47 märkta nötväckor fångades 34 (72%) individer i september. Bästa dagen, 23/9, togs 6 fåglar. Resultatet är över

medelvärdet, som tidigare beräknats till 31 ex. (1977-2003). Även trädkrypare visade sig i förhållandevis stort antal, främst från slutet av september till mitten av oktober. Bästa dagen, 30/9, märktes 17 ex.

Nötskrikor visade sig i litet antal, som mest ett 30-tal exemplar några dagar i slutet av september och början av oktober. En nötkråka observerades 21/9 och en individ gjorde sträckförsök 29/10.

Rätt många gråsiskor sågs rasta eller sträcka i oktober och början av november. De två första oktoberdagarna sträckte exempelvis 750 ex. Märkresultatet var medelmåttigt. En snösiska märktes 19/10 och ytterligare en 29/10. Korsnäbbar uppträdde i litet antal denna höst. Den enda större ansamlingen var 200 ex. på sträckförsök 22/9. Bändelkorsnäbbar observerades tre gånger i oktober: 2 ex. sträckförsök 12/10, 1 ex. sträckförsök 13/10 och en rastande individ 16/10.

Tallbit noterades 7 dagar 15/10-19/11, oftast enstaka eller ett fåtal fåglar som gjorde sträckförsök. Den 3/11 sågs 20 tallbitar på sträck. Domherren hade en bra höstsäsong. Den 14 och 15 oktober noterades minst 1 000 ex. på sträckförsök vardera dagen och vid andra tillfällen inräknades sammanlagt närmare 900 fåglar på utsträck. Mer än tvåusen domherrar bör ha passerat området under senhösten. Av 205 märkta individer togs 174 ex. (85%) i oktober. De bästa fångstdagarna var 8/10 och 18/10 med 21 märkta fåglar vardera dagen.

Tabell 2. Uppträdandet av invasionsarter / partiella flyttare hösten 2004 vid Hammarö fågelstation; vandringsrörelsernas relativa styrka.

The occurrence of irregular migrants in autumn 2004 at Hammarö Bird Observatory; relative strength of the movements.

6 - mycket kraftig (<i>very strong</i>)		2 - svag (<i>weak</i>)	
5 - kraftig (<i>strong</i>)		1 - mycket svag (<i>very weak</i>)	
4 - ganska kraftig (<i>rather strong</i>)		0 - inga observationer (<i>no observations</i>)	
3 - måttlig (<i>moderate</i>)			

<i>Nyctea scandiaca</i>	0	<i>Parus montanus</i>	3
<i>Surnia ulula</i>	0	<i>P. cinctus</i>	1
<i>Glaucidium passerinum</i>	3	<i>P. ater</i>	3
<i>Asio otus</i>	0	<i>P. caeruleus</i>	4
<i>Aegolius funereus</i>	1	<i>P. major</i>	3
<i>Picus canus</i>	3	<i>Sitta europaea</i>	4
<i>Dryocopus martius</i>	4	<i>Certhia familiaris</i>	5
<i>Dendrocopos major</i>	3	<i>Garrulus glandarius</i>	2
<i>D. leucotos</i>	1	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	1
<i>D. minor</i>	4	<i>Carduelis flammea</i>	3
<i>Picoides tridactylus</i>	4	<i>Loxia leucoptera</i>	1
<i>Bombycilla garrulus</i>	4	<i>Loxia cur./pyt.</i>	2
<i>Aegithalos caudatus</i>	6	<i>Pinicola enucleator</i>	2
		<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	4
